

Nota
Uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem
Torhout – Bruggestraat

Verslag van Resultaten

Ons kenmerk :	ORTEC2501076
Auteurs :	Melissa d'Haenens Alexander Doucet Ward Decramer
Datum verslag :	24 juli 2025
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2025G15
Wettelijk depot :	D/2025/15.001/78

Coverfoto: overzichtsfoto op terrein Profiel 1 (PR1)

Auteurs & autorisatie:

Melissa d'Haenens

Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)

Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00004)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2025/15.001/78

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Samenvatting bureauonderzoek	4
Deel 2: Resultaten proefsleuvenonderzoek.....	7
1 Beschrijvend gedeelte	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Onderzoekopdracht en vraagstellingen	10
1.3 Onderzoeksmethoden en -technieken.....	11
1.3.1 Algemene bepalingen.....	11
1.3.2 Specifieke methodologie	11
1.3.3 Uitgevoerde methodologie en afwijkingen van de opgestelde methodologie	14
2 Assessmentrapport.....	21
2.1 Beschrijving van de aardkundige opbouw	25
2.2 Beschrijving van de archeologische sporen	29
2.3 Beschrijving van de vondsten.....	32
2.4 Natuurwetenschappelijke staalnames	32
2.5 Conservatie-assessment.....	32
2.6 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	32
2.7 Confrontatie resultaten voorgaand onderzoek.....	33
2.8 Archeologische verwachting en advies verder onderzoek.....	33
2.9 Conclusie en beantwoording onderzoeksvragen	33
Bibliografie	36
Ondertekening.....	37
Bijlagen	38

Deel 1: Samenvatting bureauonderzoek¹

In mei 2023 werd er door het agentschap Onroerend Erfgoed akte genomen van een archeologienota (ID 26153) naar aanleiding van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor een terrein in Torhout. Het plangebied is momenteel bebouwd met een woning bestaande uit drie woonblokken en verder ingericht als tuinlandschap met schapenweide. De geplande werken omvatten de realisatie van een commercieel pand van 592 m² dat zal ingepland worden in het westelijk deel van het terrein. Voor de realisatie van het gebouw wordt er rekening gehouden met een verstoringsdiepte van 50 cm-mv voor de vloerplaat met een funderingssleuf rondom rond die tot een diepte zal reiken van ca 120 cm-mv (vloerplaat ingerekend). Verder zullen er twee kleine bijgebouwen gebouwd worden in het zuidelijk en noordelijk deel van het projectgebied. De oppervlakte van de bijgebouwen bedraagt 8 en 28 m². Voor deze bijgebouwen wordt er rekening gehouden met een verstoringsdiepte van ca. 50 cm-mv.

Rondom het commercieel pand zal een groene parking aangelegd worden, bestaande uit wegenissen, 51 parkeerplaatsen, bomen, wadi's etc. Voor de aanleg van de wegenis, de parking en de wadi's wordt er rekening gehouden met een verstoringsdiepte van ca. 50-60 cm-mv. Verder worden er leidingen, buffer-, water- en sceptische putten aangelegd.

Het projectgebied bevindt zich ten noordwesten van de dorpskern van Torhout, die behoort tot Zandig Vlaanderen. Het terrein positioneert zich ter hoogte van het gehucht Berg-Op-Zoom. Op ca. 650 m ten noordoosten van het projectgebied stroomt de Kerkbeek van het westen richting het oosten. De dorpskern van Torhout heeft zich ontwikkeld op ca. 18 à 22 m TAW. Het projectgebied daarentegen, situeert zich op een hoogte van ca. 35 m TAW. Dit verschil in hoogte valt te wijten aan het plateau van Wijnendaele, waarop het projectgebied zich positioneert. Landschappelijk kan gesteld worden dat het projectgebied ter hoogte van een W-O georiënteerde leemzandrug gelegen is. De quartairgeologische kaarten tonen aan dat het projectgebied gelegen is ter hoogte van dekzanden. Dit in tegenstelling tot de vallei waar fluviatiele afzettingen worden gekarteerd. Deze beekvallei is gesitueerd op ca. 350 – 400 m ten noorden en ten oosten van het projectgebied. Ter hoogte van deze fluviatiele afzettingen en nattere terreinen, is in het huidig landschap geen waterloop meer aanwezig. Het terrein situeert zich paleolandschappelijk niet op een gunstige locatie voor het aantreffen van archeologische waarden uit de Steentijd. Het projectgebied bevindt zich namelijk te ver van brongebieden en waterlopen.

Tot op heden zijn er in het projectgebied geen archeologische onderzoeken uitgevoerd; wel zijn er vindplaatsen en CAI-locaties in de omgeving van het plangebied gekend. Hierbij werden er vooral sporen aangetroffen die betrekking hadden op archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Nieuwste tijd zoals: kavelstructuren, munitie van een Duits machinegeweer, Middeleeuwse munten, een muntschat uit de 17de eeuw en metalen vondsten uit de Nieuwe- en Nieuwste tijd. Er dient daarom rekening gehouden te worden met waarden uit het Neolithicum t.e.m. de Nieuwe Tijd. Waarden uit de Steentijd wordt dan weer zeer laag ingeschat omwille van verschillende indicatoren. Als eerst is het projectgebied ver verwijderd van waterlopen. De huidige waterlopen bevinden zich op ca. 600 m van het project. Aan de hand van de quartairgeologische kaarten, alsook de bodemkaart kan er opgemerkt worden dat ten noorden van het projectgebied op ca. 350 m een brongebied en alluviale vlakte van een oude rivier aanwezig is. Het onderzoeksgebied situeert zich echt te ver van deze alluviale vlakte, hierdoor bevindt het projectgebied zich niet op de gradiënt. Er is dan ook een hoog archeologisch potentieel voor Steentijdsites

¹ Fenucci et al. 2023 (ID 26153).

ter hoogte van deze gradiënt naar de riviervallei, die gelegen is ten noordoosten van het projectgebied. Ondanks de mogelijke aanwezigheid van podzol, wordt de bewaring van een goed bewaarde paleobodem klein geacht. Het projectgebied bevindt zich namelijk op een tertiaire rug, die de afgelopen eeuwen blootgesteld is geweest aan erosieprocessen, waardoor binnen het projectgebied een laag conservatie potentieel geldt. Voor het onderzoeksgebied wordt hierdoor een archeologisch vervolgonderzoek voor het opsporen van archeologische waarden uit de Steentijd niet nodig geacht. Hierdoor kan onmiddellijk worden overgegaan tot het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek.

Het bureauonderzoek leidt zo tot een hypothetisch hoog archeologisch potentieel, dat afgewogen dient te worden ten aanzien van de geplande bodemingrepen. De geplande werken omvat de realisatie van een commercieel pand van 592 m² die zal ingepland worden in het westelijk deel van het terrein. Rondom het commercieel pand zal een groene parking aangelegd worden, bestaande uit wegenissen, 51 parkeerplaatsen, bomen, wadi's etc. Verder worden er leidingen, buffer-, water- en sceptische putten aangelegd. Er wordt uitgegaan van een volledige versterking van het aanwezig bodemarchief.

Vermits de afwezigheid van archeologische waarden vanaf het Neolithicum – Nieuwste tijd niet volledig kan uitgesloten worden, is verder archeologisch vooronderzoek in de vorm van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk. Door de aanwezigheid van verharding en de gebouwen, kan een dergelijk archeologisch vooronderzoek niet adequaat uitgevoerd worden. Omwille hiervan wordt een **programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek** opgesteld. Dit uitgesteld vooronderzoek zal het hypothetisch hoge wetenschappelijk potentieel moeten aftoetsen aan empirische data omtrent de bewaringscondities en de aardkundige gesteldheid. Het potentieel op kennis- en datavermeerdering van het terrein zal zodoende afgewogen kunnen worden. Dit uitgesteld vooronderzoek start met een proefsleuvenonderzoek aangezien er geen verwachting is naar Steentijd en er zijn geen indicaties van grote verstoorte zones. Hierdoor is het kostenbaat gezien wenselijk om meteen over te gaan tot een proefsleuvenonderzoek

Het volledige projectgebied heeft een totale oppervlakte van 5 246 m². Het volledige projectgebied wordt geselecteerd voor verder archeologisch vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem.

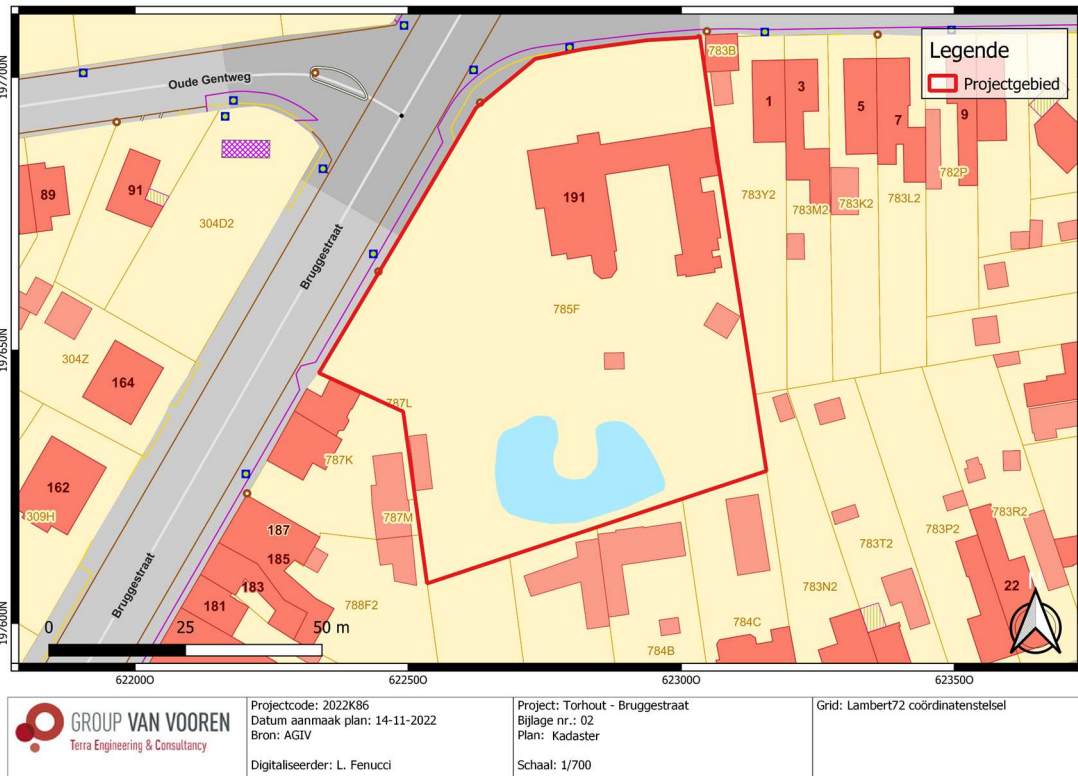

Fig. 1.1: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© Fenucci et al. 2023, Fig. 1.3).

Deel 2: Resultaten proefsleuvenonderzoek

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2022K86 (Bureauonderzoek; ID: 26153), 2025G15 (Proefsleuvenonderzoek)
Erkend archeoloog	Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014) Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Betrokken actoren	Melissa d'Haenens (archeoloog, veldwerkleider, assistent-bodemkundige, auteur) Kobe Bettens (assistent archeoloog)
Locatie	Provincie: West-Vlaanderen Gemeente: Torhout Adres: Bruggestraat
Kadastrale gegevens	Torhout, afdeling 2, sectie C, percelen 785F, 787L
Bounding Box	Punt 1: X = 62234, Y = 197607 Punt 2: X = 62316, Y = 197708
Oppervlakte projectgebied (buiten een archeologische zone)	5246 m ²
Periode veldwerk	03 juli 2025
Einddatum onderzoek (afron- ding rapportage)	24 juli 2025
Relevante termen	Proefsleuven; West-Vlaanderen; tertiaire rug; verhoogd landschap; Metaaltijden; Romeinse periode; Middeleeuwen; Nieuwe tijd.

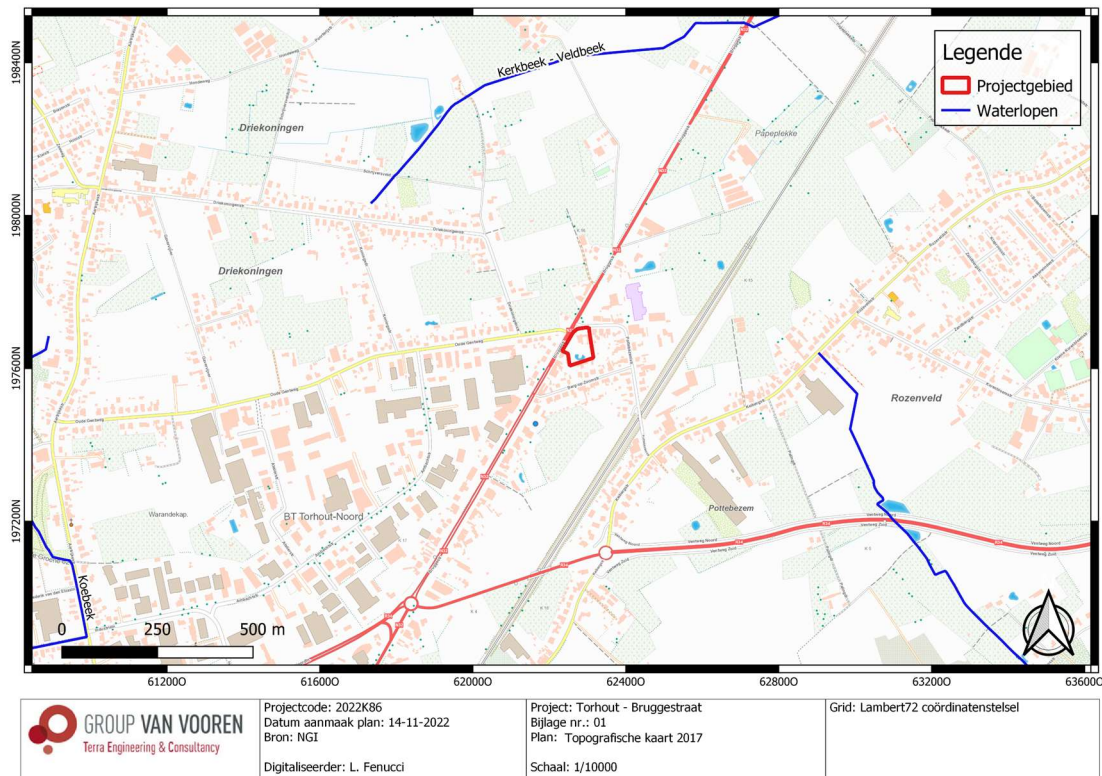

Fig. 2.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© NGI).

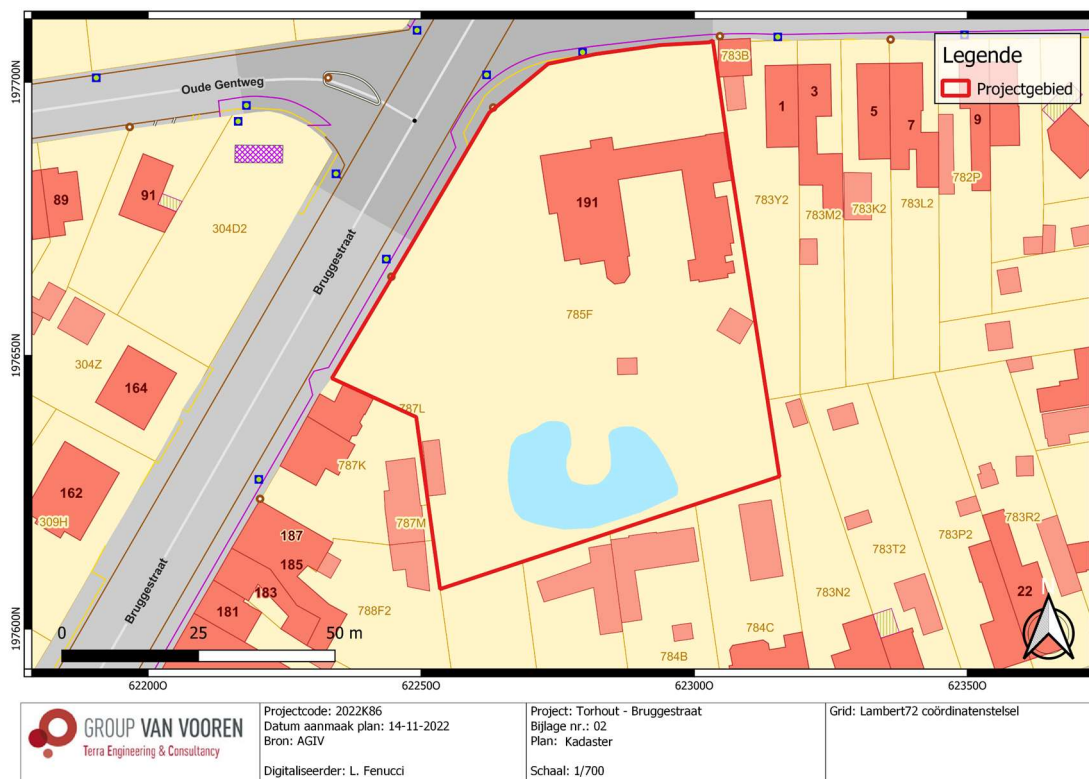

Fig. 2.2: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© AGIV).

Fig. 2.3: Meest recente luchtfoto (2024) met situering van het projectgebied (© AGIV).

1.2 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen²

Dit uitgesteld vooronderzoek heeft als doel het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en de inschatting van het potentieel op archeologische data- en kennisvermeerdering.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

Proefsleuvenonderzoek:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een aard(bodem)kundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen?
- Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja:
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

² Fenucci et al. 2023, 9.

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de te volgen strategie bij een vervolgonderzoek?

1.3 Onderzoeksmethoden en -technieken

1.3.1 Algemene bepalingen

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

Het resultaat van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem wordt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt. Zowel het deel van het terrein dat onderzocht wordt als het deel van de sporen dat opgegraven wordt, is steeds statistisch representatief en laat toe uitspraken te doen over het geheel van het terrein, behalve bij vooronderzoek met ingreep in de bodem met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen.

Zones van het opgravingsvlak die sporen of archeologische artefacten bevatten, worden terug afgedekt om te voorkomen dat degradatie ervan zou optreden, in afwachting van een opgraving of definitief fysiek behoud. De afdekkingswijze en het gebruikte materiaal garanderen een degelijk behoud van de sporen en archeologische artefacten, zonder er evenwel schade aan toe te brengen. Het materiaal en de aanbrengingswijze daarvan zijn bovendien van die aard dat er geen schade optreedt bij het latere verwijderen van de afdekking. Er worden nog tijdens het terreinwerk bewarende maatregelen getroffen bij sporen waarvan blootstelling aan de lucht en de weers-elementen kan leiden tot schadelijke gevolgen voor behoud en onderzoek.

De algemene bepalingen van een proefsleuvenonderzoek, zoals vastgesteld in de Code van Goede Praktijk, zijn hier van toepassing.³

1.3.2 Specifieke methodologie⁴

Deze methode wordt uitgevoerd conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk 4.0 en is van toepassing voor sites zonder complexe verticale stratigrafie. Het onderzoek is van toepassing wanneer blijkt uit het landschappelijk bodemonderzoek dat er weinig of geen verstoorde gronden aanwezig zijn en het Steentijdpotentieel werd afgewogen. Eventuele verstoorte zones kunnen uit het proefsleuvenonderzoek gelaten worden.

Voor de inplanting van de proefsleuven is voornamelijk rekening gehouden met de praktische uitvoerbaarheid op het terrein. Zo werd de langste perceelsgrens als as gebruikt om de proefsleuven N-Z te oriënteren. Vermits het terrein als vlak kan beschouwd worden, dient geen specifieke rekening gehouden te worden met de topografie van het terrein voor deze inplanting van de sleuven. Dit komt in totaal neer op vijf parallelle proefsleuven.

³ Code van Goede Praktijk, versie 4.0, 66-81.

⁴ Fenucci et al. 2023, 14-15.

Bij een totaal en ingrijpend verstoord bodemarchief kunnen de sleuven eventueel tijdens het aanleggen onderbroken worden, om dan vervolgens terug aan te leggen buiten de verstoorde zone. Indien deze keuze gemaakt wordt, dient dit beargumenteerd te worden door de veldwerkleider bij de rapportage van het proefsleuvenonderzoek. Verstoorde zones uit het landschappelijk bodemonderzoek mogen ook uitgesloten worden uit het sleuvenplan wanneer hier voldoende gefundeerde argumenten voor zijn.

Door de proefsleuven (Fig. 2.4) in te planten op een onderlinge afstand van ca. 15 m, wordt meteen gebiedsdekkend gewerkt en kan gemakkelijk ca. 10% van zone van verder vooronderzoek onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. Aanvullend, om minimaal 12,5 % van het terrein te onderzoeken, worden kijkvensters of volgvensters aangelegd indien sporen aangetroffen worden. Er kunnen ook kijkvensters uitgegraven worden om moeilijk onderzochte zones waar geen sleuven kunnen uitgegraven worden, te compenseren. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, en om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen zouden aangetroffen worden. Zowel archeologisch interessante als archeologisch 'lege' zones kunnen door middel van kijkvensters nader onderzocht worden.

De proefsleuven worden machinaal uitgegraven door middel van een tandenloze graafbak van 2 m tot op het eerste leesbare archeologische niveau. Onafhankelijk van de resultaten van het Steentijdtraject, dient alsnog bij het proper maken en opschaven van het grondvlak en de profielen aandacht besteed te worden aan de aanwezigheid van lithisch materiaal. Indien er een lithische artefactensite wordt geattesteerd, worden de artefacten in 3D ingemeten en wordt het materiaal na het veldwerk bekeken door een ervaringsdeskundige inzake lithische artefacten.

Per proefsleuf wordt minimaal één profielkolom (minimaal 1 m breed) aangelegd waarbij ca. 60 cm van de moederbodem zichtbaar is. De locatiekeuze van deze profielputten is afhankelijk van de variabiliteit in de bodemopbouw. Alle bodemprofielen worden opgekuist, gefotografeerd (voorzien van profielnummer, sleufnummer, noordpijl en schaallat) en beschreven per horizont op basis van de bodemkundige registratie- en beschrijvingsmethodes. Bij elke profielput wordt de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op het plan aangeduid.

Het doel van een archeologisch vooronderzoek is niet alleen om inzicht te krijgen in de stratigrafie en diepte van de archeologisch relevante niveaus, maar ook om voor elk archeologisch relevant niveau afzonderlijk het kennispotentieel, en eventuele verdere maatregelen (opgraving, behoud in situ, vrijgave) met bijhorende timing en budget te bepalen. Indien uit de bodemprofielen blijkt dat er op het terrein meerdere archeologisch relevante niveaus en/of waarden met een complexe verticale stratigrafie aanwezig zijn, dient men hier rekening mee te houden in het advies voor een archeologische opgraving. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn, wordt elk niveau apart geregistreerd en gewaardeerd.

Zowel het maaiveld als elk relevant archeologisch niveau en de storthopen worden afgezocht met een metaaldetector door een erkend metaaldetectorist. Eventuele vondsten worden geregistreerd en gedetermineerd met het oog op het rapport.

De uitvoerders van het proefsleuvenonderzoek dienen niet te beschikken over specifieke en/of bijkomende competenties ten opzichte van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk 4.0. Afwijkingen ten aanzien van het programma van maatregelen en de Code van Goede Praktijk dienen openomen te worden in de rapportage met bijhorende motivering.

Bij de rapportage van het proefsleuvenonderzoek dient de uitvoerder elke afwijking ten aanzien van het programma van maatregelen en/of de vigerende Code van Goede Praktijk te vermelden en te beargumenteren in de rapportage.

Fig. 2.4: Voorstel inplanting proefsleuven op de meest recente luchtfoto.

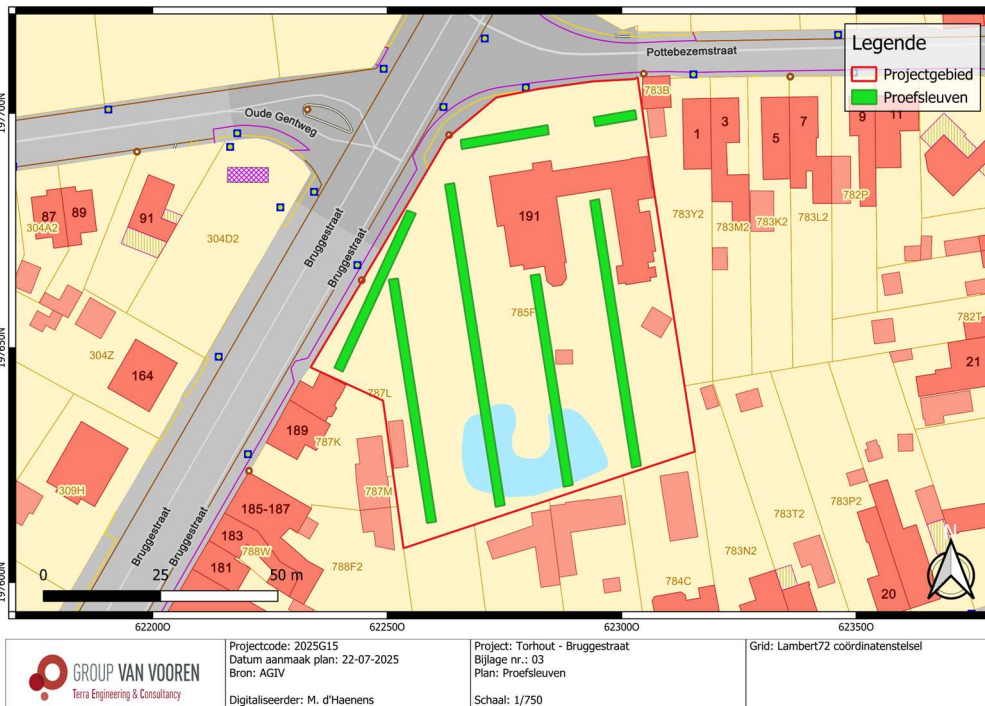

Fig. 2.5: Voorstel inplanting proefsleuven op het kadasterplan.

1.3.3 Uitgevoerde methodologie en afwijkingen van de opgestelde methodologie

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op donderdag 03 juli 2025, onder leiding van archeoloog Melissa d'Haenens en assistent-archeoloog Kobe Bettens.

De sleuven werden aangelegd door middel van een kraan van 21 ton, op rupsbanden met een gladde kraanbak van 2 m breed. De teelaarde werd laagsgewijs verdiept tot op het eerste archeologisch relevante niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig waren, werd er na registratie van eventuele archeologische waarden afgewogen of het mogelijk was verder te verdiepen zonder het archeologisch bestand te schaden. Bij het verdiepen van de teelaarde werd elke laag afgespeurd op eventuele vondsten.

De proefsleuven en aangetroffen sporen werden gedocumenteerd door middel van overzichtsfoto's. Verspreid over het terrein werden enkele profielwanden opgeschoond, teneinde een goed beeld te verkrijgen van de aanwezige bodemopbouw. In totaal gaat het om vijf bodemprofielen verspreid over het terrein. Deze profielen werden gefotografeerd en ingetekend. Alle aangelegde sleuven, aangetroffen sporen, profielen en hoogtes werden ingemeten door middel van een GPS. Gebruik makend van een GIS omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan. De resultaten van het onderzoek worden geïnventariseerd in een fotolijst, profielinventaris en sporenljst. Door een gebrek aan vondsten tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er geen vondstenlijst toegevoegd.

Omwille van de bestaande situatie op het terrein, moest het proefsleuvenplan aangepast worden. De meest noordelijke zone (Fig. 2.7) van het projectgebied werd omwille van de diepgaande verstoringen die werden aangebracht door de ondergrondse nutsleidingen niet onderzocht. Aangezien het terrein bewoond was op het moment van het onderzoek, werd verder ook het risico op kabelbreuk te hoog ingeschat. Op het terrein zijn verder verschillende bomen aanwezig met een hoogte boven 15 m (Fig. 2.8). Om de veiligheid te garanderen werden deze bomen bij het onderzoek gevrijwaard. In het zuiden van het terrein was er een vijver aanwezig (Fig. 2.9). Deze vijver was dieper uitgegraven dan het omliggende archeologische niveau. De proefsleuven werden hier dan ook ingekort omwille van deze verstoring. Verder worden er op het terrein drie wadi's ingepland, waardoor er maar een beperkte afgraving van 30cm diepte mogelijk is. Dit komt doordat de wadi is berekend op de huidige bodemdichtheid, en een verstoring van deze bodemdichtheid zorgt voor een slechte infiltratie van water. Dit heeft als resultaat dat er geen bodemingreep kon plaatsvinden waar de toekomstige wadi zouden komen. Tot slot werden de nieuwe proefsleuven ingeplant rondom het huis dat op het moment van het onderzoek nog bewoond was. Er kon tijdens het onderzoek vastgesteld worden dat het woonhuis onderkelderd is, wat leidde tot een ernstige verstoring van het bodemarchief (Fig. 2.8).

Concreet werd proefsleuf 1 (WP1) in het zuidoosten van het terrein ingekort omwille van de wadi die hier wordt aangelegd. Proefsleuf 2 (WP2) werd ingekort doordat zich hier de diep uitgegraven vijver bevindt. Proefsleuf 3 (WP3) werd opgedeeld in WP3 en WP4 om zo de toegangsweg naar het woonhuis te vrijwaren. Het noorden van proefsleuf 3 werd ingekort door de aanwezigheid van een boom met een hoogte van +15 m die omwille van de algemene veiligheid niet werd geraakt, maar wel zo dicht mogelijk benaderd. Ook proefsleuf 6 werd door de aanwezigheid van een hoge boom in het oosten ingekort. Dit resulteerde in het plaatsen van een kijkvenster dwars aan deze proefsleuf. Proefsleuf 7 kon aangelegd worden over de volledige breedte van het terrein. Hier kon ook een groot kijkvenster aangelegd worden dat toeliet om een oordeelkundige uitspraak te doen over het uiterste zuidoostelijke gedeelte van het terrein waar er opnieuw een wadi wordt aangelegd.

Door middel van zes proefsleuven en twee kijkvensters (Fig. 2.6) werd een oppervlakte van 366 m² onderzocht. De totale terreinoppervlakte van 5 246 m² kon niet volledig onderzocht worden door de aanwezigheid van nutsleidingen (510 m²) in het noorden en een vijver (410 m²) in het zuidelijk deel van het terrein. Door toedoen van hoge bomen werden sommige sleuven onderbroken. Verder zijn er de toekomstige wadi's (385 m²) en de aanwezige bebouwing met kelders en met verhard wandelpad (641 m²). Het **onderzoeksgebied is daarom 3304 m²**. Dit resulteert in een dekkingspercentage van **11,10 %**. Op basis van de gegenereerde data kan gesteld worden dat er voldoende informatie verzameld is om een oordeelkundige uitspraak te doen inzake de afwezigheid van relevante archeologische waarden en het kennis- en datapotentieel binnen de contouren van het projectgebied.

Fig. 2.6: Meest recente luchtfoto (2024) met uitgevoerd proefsleuvenplan (© AGIV).

Fig. 2.7: Zicht op het terrein in de noordelijke zone.

Fig. 2.8: Zicht op de noordelijke boom (+15 m, links) en de toegang tot de kelder van het woonhuis (rechts).

Fig. 2.9: Zicht op de vijver in het zuiden van het projectgebied.

Fig. 2.10: Zicht op het woonhuis en toegangspad richting het oosten.

Fig. 2.11: Zicht op de bijgebouwen richting het noorden.

Fig. 2.12: Zicht op de oostelijke tuinzone.

Fig. 2.13: Zicht op de tuinzone (richting het zuiden).

Fig. 2.14: Zicht op de zuidelijke weidezone (richting het westen).

2 Assessmentrapport

Tijdens de aanleg van de proefsleuven werd er vastgesteld dat er het terrein bestaat uit één pedogenetische zone. Lokaal kon er een Bh horizont waargenomen worden (profiel 4), maar deze kwam eerder sporadisch voor en zal in verband staan met wortelwerking. Het terrein bestaat hoofdzakelijk uit een A/C opbouw. Er werd aangelegd op ca. 55 -70 cm-mv, 34,50 tot 35,49 TAW.

Fig. 2.15: Overzichtsfoto in Proefsleuf 6 (WP6) ter hoogte van de tuinzone.

Fig. 2.16: Kijkvenster in proefsleuf 7 (WP7) in zuidelijk zone.

Fig. 2.17: Allesporenplan geprojecteerd op recente luchtfoto (2024) (©AGIV).

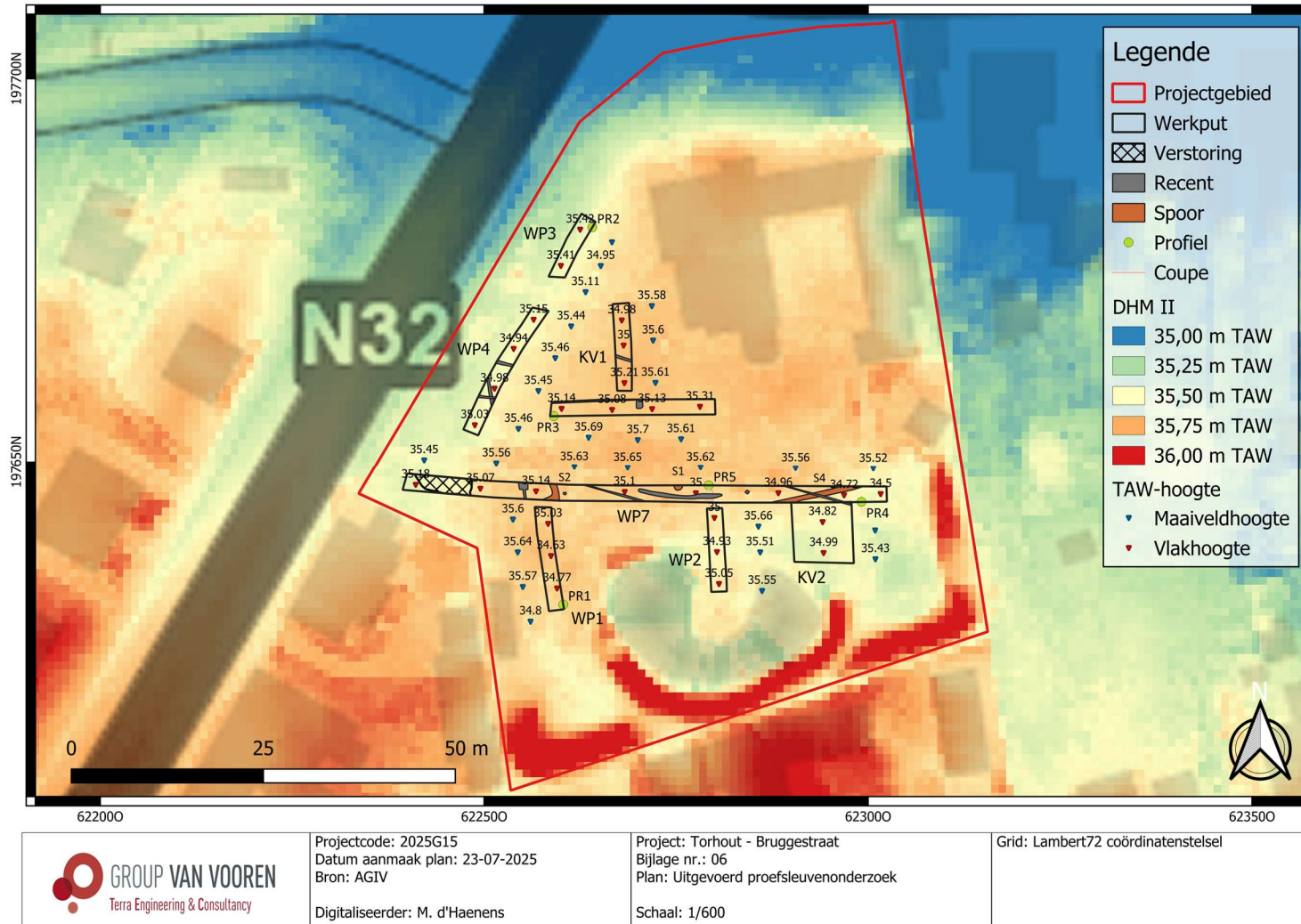

Fig. 2.18: Allesporenplan met TAW-hoogtes geprojecteerd op het Digitaal Hoogtemodel (© AGIV).

2.1 Beschrijving van de aardkundige opbouw

In Proefsleuf 1, 3, 6 en 7 werd er een bodemprofiel aangelegd, opgeschoond en geregistreerd. Profiel 2 werd in het noorden van het terrein aangelegd, profiel 1 werd in het zuiden van het terrein aangelegd. Profielen 3 en 4 werden in het westen en oosten aangelegd. Tot slot werd profiel 5 centraal in het terrein geplaatst. Zodoende is er een goede spreiding over het hele terrein en kan er een goede inschatting gemaakt worden van de bodemgenese en de landschapsvorming op het terrein.

Uit deze bodemprofielen bleek dat het terrein bestaat uit één pedogenetische zone. Dit komt overeen met de bodemkaart die voor het volledige projectgebied één Sch-bodem karteert. Lokaal kon er een Bh-horizont aangesneden worden (PR4, WP7). Het terrein bestaat voornamelijk uit een A/C bodemopbouw.

De A-horizont heeft een dikte van 50 tot 70 cm en bestaat uit een donkerbruin en homogeen lemig zandpakket. De overgang naar het onderliggende horizont varieert van scherp (PR1) tot erg diffuus (PR5). De bijmengingen bestaan voornamelijk uit organisch materiaal.

In profiel 4 kon de top van een verbrokkelde Bh-horizont waargenomen worden op 55 cm-mv. Dit homogene donkerbruine pakket kwam slechts heel lokaal voor en heeft een erg diffuse onder en bovengrens. Het horizont is verder erg gebioturbeerd en is waarschijnlijk in verband te brengen met wortelwerking op het terrein.

Vanaf 50 tot 70 cm-mv kan er een C-horizont waargenomen worden die bestaat uit redelijk vast lemig zand met een gele tot oranje kleur en matige gleyverschijnselen. Dit pakket tekent zich sterk af tegenover het onderliggende pakket dat geïnterpreteerd kan worden als de Formatie van Gentbrugge, Lid van Vlierzele. Het is een grijsgroen, glauconiethoudend zand dat een meer kleiig karakter krijgt. Dit pakket kent opnieuw een diffuse bovengrens en komt ook op erg variërende dieptes voor (70 tot 95 cm-mv). De ondergrens van dit horizont werd niet bereikt.

Profiel 1 in Werkput 1 kan gelden als referentieprofiel, profiel 3 in Werkput 6 toont dezelfde opbouw. Profiel 4 in Werkput 7 toont de A/Bh/C bodemopbouw

Fig. 2.19: Profiel 1 in het zuidwesten van Proefsleuf 1.

Fig. 2.20: Profiel 5, centraal in Proefsleuf 7.

Fig. 2.21: Profiel 4 in het zuidoosten van Proefsleuf 7.

2.2 Beschrijving van de archeologische sporen

Er werden slechts vier relevante archeologische sporen vastgesteld. De sporen bestaan uit twee (sub) recente (paal)kuilen en twee (sub)recente greppels (Fig. 2.22). Alle sporen werden aangetroffen in het zuidelijke gedeelte van het projectgebied, in Werkput 7, net ten noorden van de vijver. Het kijkvenster dat hier werd aangelegd leverde geen extra sporen op (Fig. 2.16), net als WP1 en 2 die dwars op deze sleuf werden aangelegd.

Verder werden er ook recente, antropogene sporen aangetroffen binnen het projectgebied (Fig. 2.23). Deze bevinden zich voornamelijk centraal op het terrein. De sporen zijn duidelijk afgelijnd, donker en homogeen van aard. Het gaat voornamelijk om drainages, een recent paalgat en grotere kuil.

In het westen van proefsleuf 7 werd een verstoring aangetroffen (Fig. 2.24). Deze bevond zich aan de straatzijde ter hoogte van de voormalige bebouwing.

Fig. 2.22: Sporen 1 t.e.m. 3 en coupe op de greppel S4 in WP7.

Fig. 2.23: Twee recente antropogene sporen in proefsleuven 5 en 6 (WP5 en WP6).

Fig. 2.24: De verstering in het westen van WP7.

2.3 Beschrijving van de vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er geen vondsten ingezameld.

2.4 Natuurwetenschappelijke staalnames

Er werden geen natuurwetenschappelijke stalen ingezameld.

2.5 Conservatie-assessment

Vermits er geen relevante archeologische vondsten ingezameld werden, dient er geen conservatie-assessment opgesteld te worden.

2.6 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek leverde voldoende data op om een oordeelkundige uitspraak te doen over de archeologische verwachting van het terrein. In totaal werd 11,10 % van het totale onderzoekbare terrein onderzocht, hetgeen statistisch gezien als voldoende wordt beschouwd om van een representatief vooronderzoek te spreken. Hieruit blijkt dat het archeologisch potentieel zeer laag is. Het potentieel op kennis- en datawinst van eventueel verder vervolgonderzoek wordt idem dito bijgesteld naar zeer laag.

Het proefsleuvenonderzoek wees uit dat het terrein bestaat uit één pedogenetische zone. Dit komt overeen met de bodemkaart die voor het volledige projectgebied één Sch bodem karteert. Lokaal kon een Bh-horizont aangesneden worden (PR4, WP7). Het terrein bestaat echter voornamelijk uit een A/C bodemopbouw.

Er werden slechts vier relevante archeologische sporen vastgesteld. De sporen bestaan uit twee (sub)recente (paal)kuilen en twee (sub)recente greppels (Fig. 2.22). Alle sporen werden aangetroffen in het zuidelijke gedeelte van het projectgebied, in Werkput 7, net ten noorden van de vijver. Het kijkvenster dat hier werd aangelegd leverde geen extra sporen op (Fig. 2.16), net als WP1 en 2 die dwars op deze sleuf werden aangelegd. Verder werden er ook recente, antropogene sporen aangetroffen binnen het projectgebied (Fig. 2.23). Deze bevinden zich voornamelijk centraal op het terrein. De sporen zijn duidelijk afgelijnd, donker en homogeen van aard. Het gaat voornamelijk om drainages, een recent paalgat en grotere kuil. Het niet aantreffen van vondsten, het lage aantal geïsoleerde sporen en de recente antropogene sporen, die weinig relevante archeologische waarden hebben, leiden daardoor niet tot bijkomstige kennis- en/of datawinst voor de omgeving van Torhout.

Alle verzamelde data en vaststellingen tijdens het proefsleuvenonderzoek leiden tot de conclusie dat het terrein een laag kennis- en datapotentieel heeft. Er werden immers geen relevante archeologische sites vastgesteld die zouden kunnen leiden tot bijkomende informatie over de omgeving. Er werden voornamelijk sporen vastgesteld die te linken zijn aan landinrichting uit de Nieuwste Tijd. Kostenbaat is verder onderzoek gezien dit lage wetenschappelijke potentieel noch nuttig, noch noodzakelijk.

2.7 Confrontatie resultaten voorgaand onderzoek

In tegenstelling tot de verwachtingen in de archeologienota Fenucci, Doucet & Decramer 2023 (ID 26153) kon op het terrein worden vastgesteld dat de top van de C-horizont geen archeologisch relevante waarden opleverde waardoor de middelhoge verwachting naar nederzettingssites kan bijgesteld worden naar een lage verwachting.

2.8 Archeologische verwachting en advies verder onderzoek

Uit het proefsleuvenonderzoek blijkt dat het terrein geen relevante archeologische sites bevat. Gelet op deze afwezigheid, vormen de geplande werkzaamheden geen bedreiging voor het bodemarchief.

2.9 Conclusie en beantwoording onderzoeksvragen

Uit het proefsleuvenonderzoek blijkt dat het terrein geen relevante archeologische sites bevat. Op het terrein kon worden vastgesteld dat de top van de C-horizont geen archeologisch relevante waarden opleverden waardoor de middelhoge verwachting naar nederzettingssites kan bijgesteld worden naar een lage verwachting. Alle verzamelde data en vaststellingen tijdens het proefsleuvenonderzoek leiden tot de conclusie dat het terrein een laag kennis- en datapotentieel heeft. Kostenbaat is verder onderzoek gezien dit lage wetenschappelijke potentieel noch nuttig, noch noodzakelijk.

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?

Profiel 1 kan gelden als referentieprofiel. Hier is een duidelijke A/C bodemopbouw vast te stellen met een scherpe overgang tussen de horizonten. Het A-horizont is hier 55 cm dik en bestaat uit een donkerbruin-grijs lemig zandpakket. Op ca. 55 cm-mv treffen we het C-horizont aan. Dit bestaat uit een oranje-gelig zandpakket. Onder dit sediment kan de tertiaire formatie van Gentbrugge, Lid van Vlierzele aangetroffen worden. Het gaat om een grijsgroen, glauconiethoudend zand dat een meer kleilig karakter krijgt. Dit pakket kent opnieuw een diffuse bovengrens en komt ook op erg variërende dieptes voor. Lokaal kon een verbrokkelde Bh-horizont aangetroffen worden (PR4) bestaande uit een diffuus donkerbruin zandig pakket.

- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?

Uit de bodemprofielen bleek dat het terrein bestaat uit één pedogenetische zone. Dit komt overeen met de bodemkaart die voor het volledige projectgebied één Sch-bodem karteert. Lokaal kon er een Bh-horizont aangesneden worden (PR4, WP7). Het terrein bestaat voornamelijk uit een A/C bodemopbouw. De aanleg van de tuinzone en de weide lijkt weinig versturende impact te hebben gehad op de bodemopbouw.

- Is er een aard(bodem)kundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen?

Er zijn geen aard(bodem)kundige verklaringen voor een afwezigheid van archeologische sporen. De terreininrichting lijkt een beperkte impact te hebben gehad op de bodemopbouw.

- Welke archeologisch relevante sporen zijn er aanwezig?

Het aangetroffen bodembestand omvat slechts vier archeologisch relevante sporen. De sporen bestaan uit twee (paal)kuilen en twee greppels. Alle sporen werden aangetroffen in het zuidelijke gedeelte van het projectgebied, in Werkput 7, net ten noorden van de vijver. Het kijkvenster dat hier

werd aangelegd leverde geen extra sporen op, net als WP1 en 2 die dwars op deze sleuf werden aangelegd. Verder werden er ook recente, antropogene sporen aangetroffen binnen het projectgebied. Deze bevinden zich voornamelijk centraal op het terrein. De sporen zijn duidelijk afgeijnd, donker en homogeen van aard. Het gaat voornamelijk om drainages, een recent paalgat en grotere kuil.

- **Wat is de bewaringstoestand van de sporen?**

De bewaringstoestand van de aangetroffen sporen was goed te noemen.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**

Er werd een kijkvenster en twee dwarssleuven gegraven rondom de sporen. Dit leverde geen extra sporen op, waardoor er wordt geconcludeerd dat het naar alle waarschijnlijkheid gaat over geïsoleerde fenomenen.

- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

Door het gebrek aan aangetroffen materiaal werd de datering van de sporen bemoeilijkt. Het is onduidelijk tot welke periode de verschillende sporen behoren.

- **Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?**

Er lijkt geen sprake te zijn van een nederzettingssite, maar eerder van geïsoleerde fenomenen.

- **Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?**

Neen

- **Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja:**

- **Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?** N.v.t.
- **Wat is de omvang?** N.v.t.
- **Komen er oversnijdingen voor?** N.v.t.
- **Wat is het geschatte aantal individuen?** N.v.t.

- **Hoe kunnen de archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?**

Er is hier geen sprake van een archeologische vindplaats.

- **Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?**

N.v.t.

- **Wat is de wetenschappelijke waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?**

Alle verzamelde data en vaststellingen tijdens het proefsleuvenonderzoek leiden tot de conclusie dat het terrein een laag kennis- en datapotentieel heeft. Hoewel er een aantal archeologische sporen werden aangetroffen, bleek het hier eerder om geïsoleerde fenomenen te gaan. Er werd uiteindelijk geen relevante archeologische site vastgesteld die zouden kunnen leiden tot bijkomende informatie over de omgeving. Kostenbaat is verder onderzoek gezien dit lage wetenschappelijke potentieel noch nuttig, noch noodzakelijk.

- **Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?**
Gezien de afwezigheid van een waardevolle archeologische vindplaats vormen de geplande ruimtelijke ontwikkelingen geen bedreiging.

- **Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?**
N.v.t.

- **Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:**
 - **Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?** N.v.t.
 - **Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?** N.v.t.
 - **Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?** N.v.t.
 - **Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?** N.v.t.

- **Wat is de te volgen strategie bij een vervolgonderzoek?**
N.v.t.

Bibliografie

Literatuur

FENUCCI, L., A. DOUCET, W. DECRAMER. 2023: *Archeologienota. Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Torhout – Bruggestraat. Verslag van Resultaten*. TEC nv, Sint-Truiden.

FENUCCI, L., A. DOUCET, W. DECRAMER. 2023: *Archeologienota. Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Torhout – Bruggestraat. Programma van Maatregelen*. TEC nv, Sint-Truiden.

Websites geraadpleegd in juli '25

www.geopunt.be

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

<https://inventaris.onroerendergoed.be/>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

Ondertekening

TEC nv staat voor een kwaliteitsvolle aflevering van haar resultaten en onderzoeken, onder de voorwaarden zoals overeengekomen met de opdrachtgever. Aangezien TEC nv de informatie, aangeleverd door de opdrachtgever of derden, niet onafhankelijk kan verifiëren dragen deze informatie-leveranciers de verantwoordelijkheid voor de accuraatheid en de volledigheid van hun informatie.

Dit verslag mag niet gereproduceerd worden, behalve in volledige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit verslag mag niet vertaald worden, behalve door of in opdracht van Terra Engineering & Consultancy nv.

Voor verdere inlichtingen over voorliggend rapport kunt u contact opnemen met ons kantoor.

Sint-Truiden, 24 juli 2025.

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Auteur + Erkend archeoloog	Alexander Doucet	#SIGN_ADO
Nagelezen en goedgekeurd door + Erkend archeoloog	Ward Decramer	#SIGN_WDC
Teamleader Sint-Truiden	Maarten Dingenen	#SIGN_MDI
Naam van de operationeel verantwoordelijke TEC nv	Stijn Minne	#SIGN_SMI
Naam van de persoon die TEC nv rechtsgeldig kan vertegenwoordigen tegenover derden	Kristof Van Vooren vv LRJ Van Vooren Gedelegeerd Bestuurder	#SIGN_KVV

Bijlagen

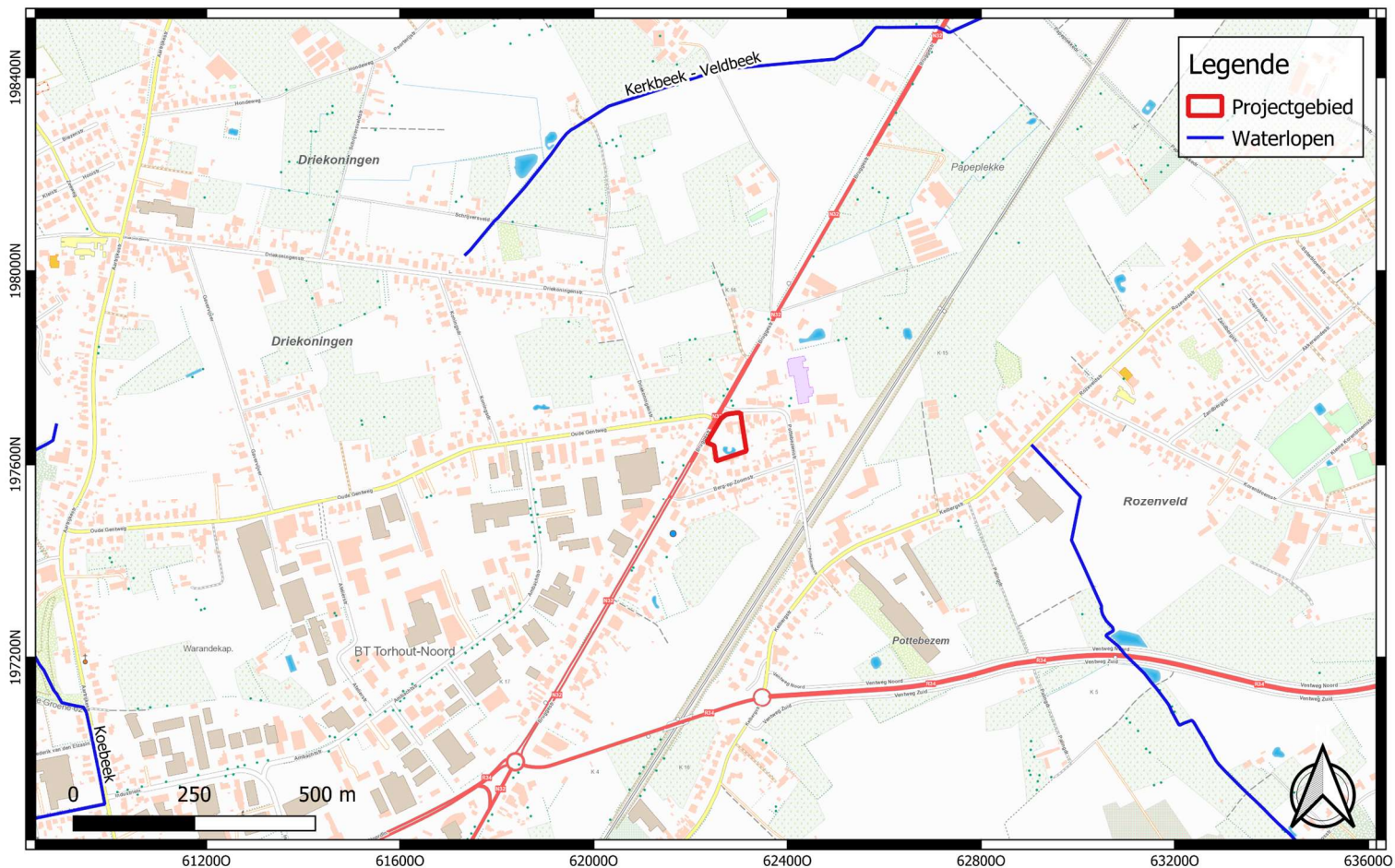
- Bijlage 1 : Plannenlijst
- Bijlage 2 : Profielinventaris
- Bijlage 3 : Foto-inventaris
- Bijlage 4 : Spoorinventaris

Bijlage 1 : Plannenlijst

GROUP VAN VOOREN

Terra Engineering & Consultancy

Projectcode: 2022K86
Datum aanmaak plan: 14-11-2022
Bron: NGI

Digitaliseerder: L. Fenucci

Project: Torhout - Bruggestraat
Bijlage nr.: 01
Plan: Topografische kaart 2017

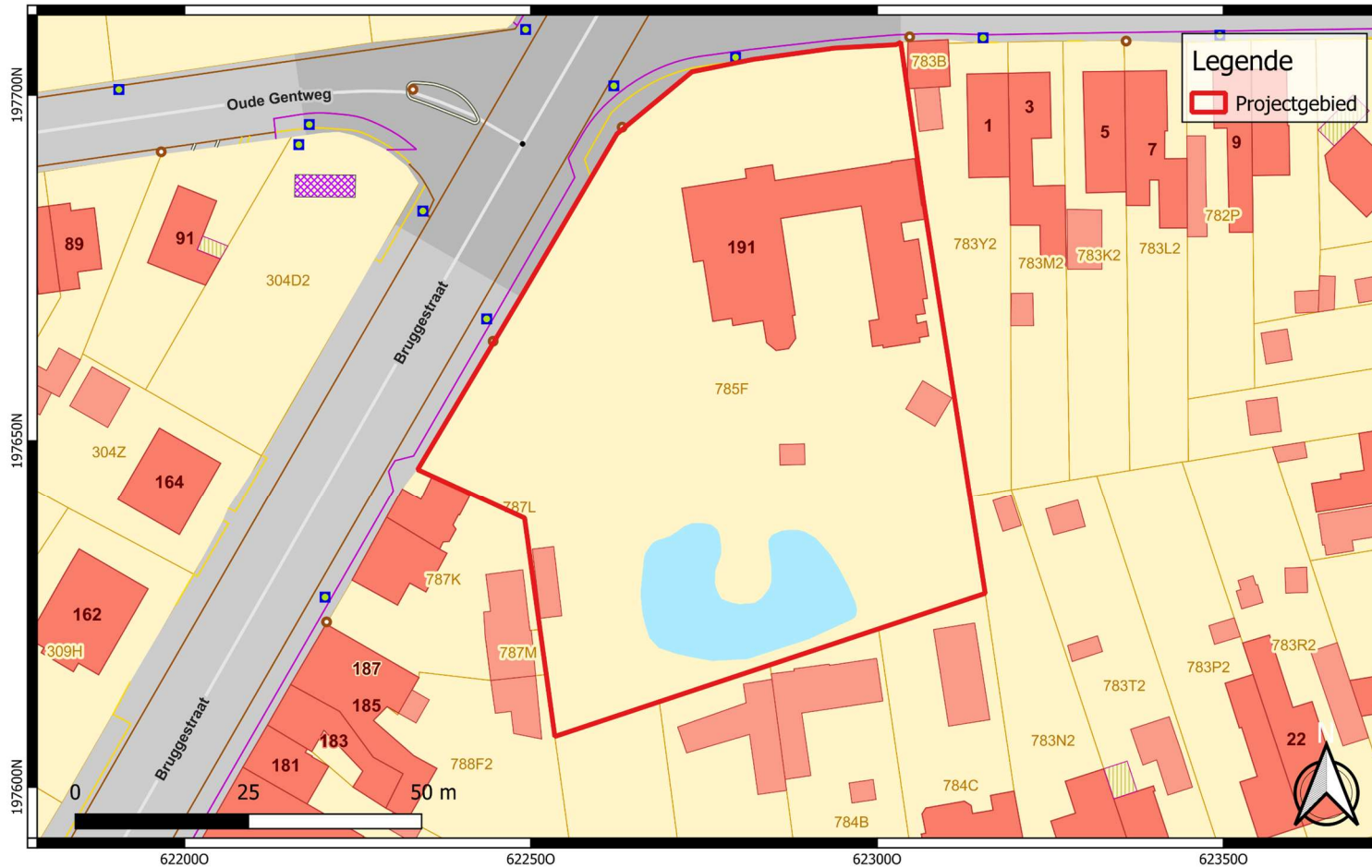
Schaal: 1/10000

Grid: Lambert72 coördinatenstelsel

GROUP VAN VOOREN

Terra Engineering & Consultancy

GROUP VAN VOOREN
Terra Engineering & Consultancy

Projectcode: 2022K86
Datum aanmaak plan: 14-11-2022
Bron: AGIV
Digitaliseerder: L. Fenucci

Project: Torhout - Bruggestraat
Bijlage nr.: 02
Plan: Kadaster
Schaal: 1/700

Grid: Lambert72 coördinatenstelsel

 <p>GROUP VAN VOOREN Terra Engineering & Consultancy</p>	<p>Projectcode: 2025G15 Datum aanmaak plan: 22-07-2025 Bron: AGIV Digitaliseerder: M. d'Haenens</p>	<p>Project: Torhout - Bruggestraat Bijlage nr.: 01 Plan: Luchtfoto meest recent Schaal: 1/750</p>	<p>Grid: Lambert72 coördinatenstelsel</p>
--	--	--	---

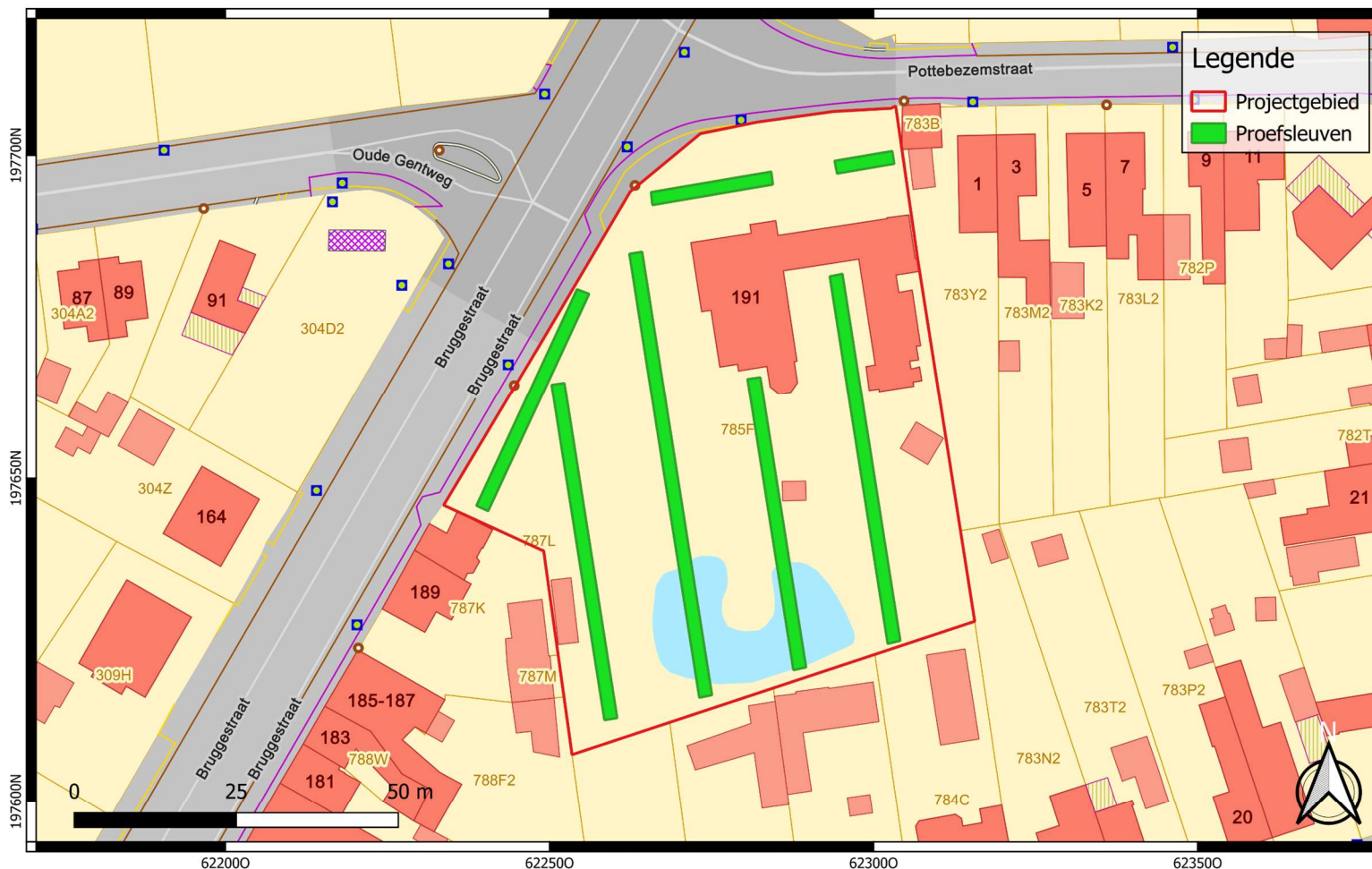

	<p>Projectcode: 2025G15 Datum aanmaak plan: 22-07-2025 Bron: AGIV Digitaliseerder: M. d'Haenens</p>	<p>Project: Torhout - Bruggestraat Bijlage nr.: 02 Plan: Proefsleuven Schaal: 1/750</p>	<p>Grid: Lambert72 coördinatenstelsel</p>
---	--	--	---

GROUP VAN VOOREN

Terra Engineering & Consultancy

Projectcode: 2025G15
Datum aanmaak plan: 22-07-2025
Bron: AGIV
Digitaliseerder: M. d'Haenens

Project: Torhout - Bruggestraat
Bijlage nr.: 03
Plan: Proefsleuven
Schaal: 1/750

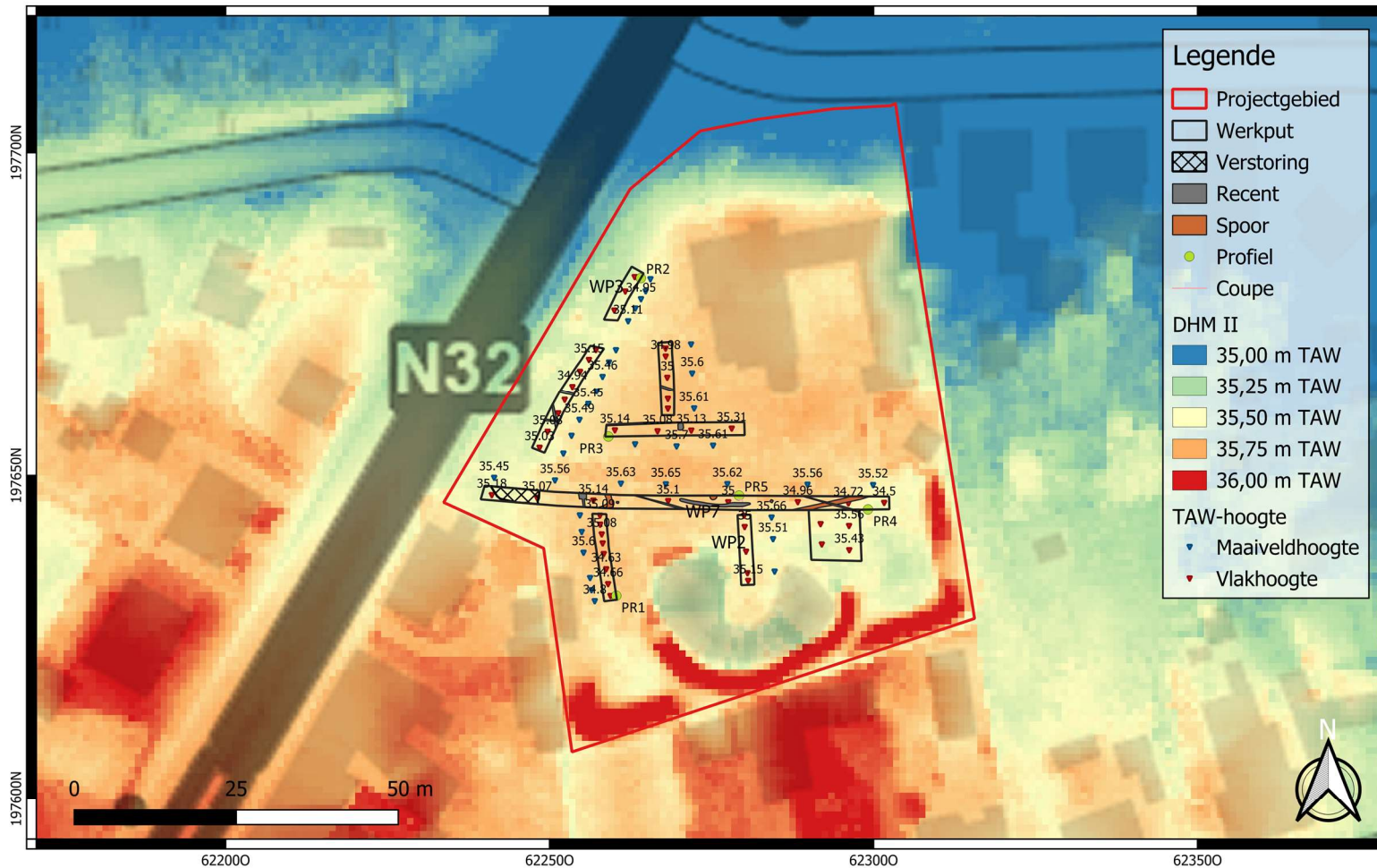
Grid: Lambert72 coördinatenstelsel

	<p>Projectcode: 2025G15 Datum aanmaak plan: 22-07-2025 Bron: AGIV</p> <p>Digitaliseerder: M. d'Haenens</p>	<p>Project: Torhout - Bruggestraat Bijlage nr.: 04 Plan: Proefsleuven</p> <p>Schaal: 1/750</p>	<p>Grid: Lambert72 coördinatenstelsel</p>
---	--	--	---

	<p>Projectcode: 2025G15 Datum aanmaak plan: 22-07-2025 Bron: AGIV</p> <p>Digitaliseerder: M. d'Haenens</p>	<p>Project: Torhout - Bruggestraat Bijlage nr.: 05 Plan: Allesporenplan</p> <p>Schaal: 1/750</p>	<p>Grid: Lambert72 coördinatenstelsel</p>
---	--	--	---

	<p>Projectcode: 2025G15 Datum aanmaak plan: 22-07-2025 Bron: AGIV</p> <p>Digitaliseerder: M. d'Haenens</p>	<p>Project: Torhout - Bruggestraat Bijlage nr.: 06 Plan: uitgevoerd proefsleuvenonderzoek</p> <p>Schaal: 1/750</p>	<p>Grid: Lambert72 coördinatenstelsel</p>
---	--	--	---

Bijlage 2 : Profielinventaris

Bijlage 3 : Foto-inventaris

Bijlage 4 : Spoorinventaris

